

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

נליון, העולם הזה" שראה אור לפני 25 שנה, הביא כתבת-שער תחת הכותרת, "האיש המאיים על שילטון בן-גוריון", הטוסקת כספיוויי של הדייר נחום גולדמן להקים מיפלגה חדשה בישראל, מיפלגה שתפזל לידה את השילטון במדינה מידי מפא"י. הרשימה על גולדמן, שהוכאה תחת הכותרת "יורש העצר", תיארה את הדילמות של המנהיג הציוני, בדרך-לויסר מיפלגה חדשה בישראל. בכתבה אחרת, "ניצחתי את הרבנים", הביא הצנחן בן הגירות יוחנן שמל, את סיפורו על פירוכו לטובל במיקוה וניצחונו על הרבנים שניסו לכפות זאת עליו, כטענה כי אמו גיורת שלא התגיירה כהלכה. היושע

(השיע"י) גלור, ברשימתו "מה קרה, חודרוכ" מנתח את השער שספג ירדו, השוער הלאומי (מה קרה, חודרוכ, ממתי אתה נתון לכדורים לרבות אתך?). בשער הגליון: דייר נחום גולדמן.

שר-מישפטים המגן על כסף גרמני * "חברינו" בפעולה * מאבק ב"שילטון היחיד" של דויד בן-גוריון

האיש המאיים על שלטון בן-גוריון

דויד בן-גוריון
בשאלה?
*
דויד בן-גוריון
בשאלה?
*
דויד בן-גוריון
בשאלה?
*
דויד בן-גוריון
בשאלה?

"העולם הזה" 1069
תאריך: 26.3.1958

העם

הסכנה: בזו מחודש

רבים סברו כי הסכם השילומים עם מע" רב גרמניה היה בלתי-מוסרי. אם ניקח כסף מן הגרמנים, טענו, "הרי זה כאילו אנו נותנים הכשר מוסרי למרצחים!" השבוע נסתבר כי הסכנה המוסרית הי" תה קבורה במקום אחר. שר-המישפטים פינחס רוזן, יליד גרמניה, כינס את עורכי העיתונים היומיים לישיבה סודית, הש" ביצ אותם לצאת למערכה נגד שקרני הפיצויים, מבלי לעורר רעש גדול מדי. טען רוזן: שקרנים אלה, המוציאים כסף מהשילטונות-הגרמניים בטענות-שואא ובי מיסמכים מזוייפים, גורמים נזק עצום ל- מדינה. הם מרגיזים את הגרמנים, ומעמי" דים בסכנה את כל מערכת השילומים והפיצויים. אולם לא זה היה הנזק היחיד שנגרם עליידי מגיפת-הרמאות הלאומית. הנזק הי עיקרי הוא אחר: הוא נתן לגרמנים שוב רגש של עליונות מוסרית על היהודים. בני עם הרוצחים, שעמדו בכבוד בהתחיי" בות הכספית הגדולה שקיבלו על עצמם,

עצמם לא פעם: היכן הממשלה האמיתית? היכן מתקבלות ההחלטות המכריעות? התשובה הפשטנית היא: בזכויות מפא"י. למפא"י יש רוב מוחלט בממשלה (9 שרים מתוך 16), ומה שהיא מחליטה הופך ממילא לחוק המדינה. אולם מי מחליט את ההחלטות של מפא"י? הדבר

גה. הם החלו דורשים את הזכות להחליט החלטות. אולם בן-גוריון רק משך בכתי" פיו. אי-אפשר היה לדרוש ממנו להתייעץ ברצינות עם מזכירים שכירים. שכל כוחם בפעילות האפורה של המנגנון. עמרה כרי ראש. לבסוף נמצאה פש" רה חדשה: תוקם, "מוכירות מצומצמת" שתכלול את ראשי המפלגה, והיא תתח" לט את ההחלטות. אחרי משא-ומתן מיי" גע, נולד השבוע מוסד זה במזל טוב. הוא כולל שורה של עסקנים ותיקים. כמו יונה כסה, ושל אנשים שסולקו בהדרגה על ידי בן-גוריון מהשילטון: פינחס לבון ומשה שרת. אופטימיסטים מושבעים חשבו כי בזאת הוחזרה עטרת הדמוקרטיה המפלגתית ליר" שנה. אולם אנשים חכמים יותר רק חייכו לעצמם. הם ידעו כי לעטרה זו יחסר הי ראש. לא היה ברור מה תזכיר המזכיר רות. ולמי. לעומת זאת היה קיים ביט" חון מוחלט כי גם להבא יתקבלו ההחל" טות החשובות בפורום העליון של מפא"י: דויד בן-גוריון.

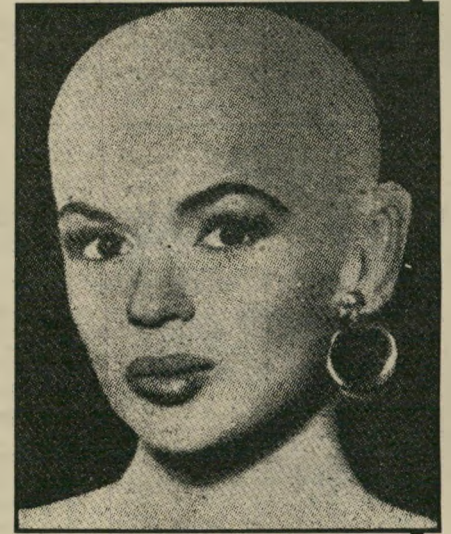
עיתונות

הסכנה הפנימית

"פנסטטי! דמיון חולני!" זאת היתה התגובה הנדהמת הראשונה כאשר יצא העולם הזה בפעם הראשונה שבועות מע" טים לפני מיבצע-סיני, בגילוי הסנסציוני שקיימת תוכנית מגובשת של דויד בן- גוריון להשלים במדינה את קבוצת משר" תיו, שהפכו למדינה בתוך מדינה. אולם ככל שהתרחבו התעמקו גילויי העולם הזה, כן שוכנעו מנהיגי כל המי"ס לגות בנכונותם. "הקרב על הירוש"ה" ספך נושא לשיחות רציניות וסודיות בצמרות כל המיפלגות. כמעט כל עיתוני המדינה החלו מסתמכים על הגילויים — פרט לאחר. היה זה דבר, ביטאון מפא"י. שימעותן אי-פירוטכות. בשבוע שע" בר הצטרף דבר במפתיע למקהלה ונתן מקום למאמר סנסציוני של אחד מאנשי צמרת המפלגה: יונה יגול, איש דג- ניה ב', לשעבר עורך הדור. המאמר קוצץ באכזריות. כל החומר העובדתי הוצא ממנו. אחרי התערבות חריפה של שי" עון פרס. הקטעים שהוצאו עמדו להתפרסם בעיתון אחר, בלתי מפא"י. גם לשם הגי" עה ידו הארוכה של פרס הורזו ומנעה את המיטוס. אולם גם מה שפורסם בי" דבר אחרי הקיצוץ, הספיק. קבע יגול, תוך פזילה לעבר העולם הי" זה: "עיתונות מלאה חישובים וצירופים... המעידים, כביכול, על קיומה של תוכנית מפורטת של חילופי-מישמרות בצמרת הי" מדינה, המשך ומיפלט פועלי ארץ-ישראל. אין לכחד: לא כל מה שמתייחס לחילוי פ"מישמרות מחוסר יסוד הוא. לא כל התוכניות קלוטות מן האוויר, ולא כולן מעשי-ידיהם של מתנגדי מפא"י."

מונח רבנים

צנחו לשע" בר, יוחנן שמל, שאמו גיורת מיוקנעם, והוא, העובד כנגר במזרע, התעקש לקבל תעודת- רווקות מהרבנות בלא טבילה. שמל ניצח את הרבנות וזכה לתעודה המבוקשת. לוט בערפל. רק דבר אחד ברור: לא מוכירות המיפלגה, שהיא המוסד העליון של מפא"י. "חברינו" בפעולה. קיים במפא"י מוסד בלתי-רשמי הנקרא "חברינו". הוא נולד כמעט במקרה: כאשר היה צורך לקבל החלטה חשובה, היה בן-גוריון מס" כם: "אתיעץ על כך עם חברינו בממש" לה". ברבות הימים הושמטה המילה "בממ" שלה". נשאר המושג "חברינו" בלבד: בן-גוריון ושאר שמונת שרי מפא"י, מזכיר ההסתדרות פינחס לבון ומזכיר מפא"י גיורא יוספטל. דבר בן-גוריון בחוג "הב" רינו" הפך תחליף למושג הקולוניאלי "דבר המלך במועצתו". סידור זה לא סיפק את העסקנים הרבים, שסברו מוס"מה שהחלטות חשובות חיי" בות להתקבל במוכירות מפא"י. כשגברו תלונותיהם, הציע בן-גוריון פיתרון: במ" קום יונה כסה, אחד הירחמיאלים הסימפ" טיים של המיפלגה, יבוא גיורא יוספטל הנחשב לאיש חזק. כאשר האיש החזק יקים את מוסדות המיפלגה על רגליהם, הבטיח בן-גוריון, יביא סוף-סוף את ההח" לטות למוכירות המיפלגה. יוספטל בא, ראה ומינה פקידים. מזכיר רי מחלקות מפא"י, שמונו על ידו, החלו רואים את עצמם כחברי מוכירות המיפל" ג

גי"י אונספילד

ג'קרחת: תצלום זה לקוח משבועון הוליוודי, שסיפר על בעיות נשיות היעור של כוכבת-המין גי"י אונספילד, שחזרה הצבע שבהם היא חמשה כדי להבכיר את שיערה, הביאו לנשיותו. לדיברי אותו עיתון, עשויה הכוכבת להגיע עד מהרה לקרחת, כמתואר בתצלום, שאותו הכין צייר המערכת.

החלו מסתכלים בבזו מחודש בבני עם הנרצחים, שידעו לעשות עסקי רמאות גם ברם השופך.

מפלגות

דבר המל במועצתו

אנשים היודעים כי ממשלת-ישראל אינה רק מוסד לתיאום בין קבוצת מיפלגות שיש להן ביתר רוב בכנסת, שאלו את

אנשים

עורך הארץ גרשום שזקן, כי מאמר ראשי בעיתונו: "זכותו של בר דויד בן-גוריון היא לירות בתותח הכבד [ביותר שברשותו על כל תחול העובר בין שורות הקואליציה]."

מילחמתו של יגול מכוונת נגד המזימה למסור את השילטון לידי אנשי-מנגנון. ילידי טיפוחיו של דויד בן-גוריון, שלא עסקו מעולם בפעילות מיפלגתית. טוען יגול: "הכנסת המיפלגות הגדולות עורן... דרך-המלך הדמוקרטית היחידה לגילוי כישרונות פוליטיים, לבחירת מנהיגי צ"י בור... רק המיפלגה — ולא הצבא, מנגנון ממשלתי או טכנוקראטיה משקית".

"תבדור עד המישמור!" מי היושרים שיגול מרמו עליהם? הצעירים שבהם מ" דובר רבות ונכבדות הם בדרך-כלל אנשים בגיל 35-50, שהגיעו לעמדות בכירות ונכבדות, והם שואפים לעמדות נכבדות יותר. זו זכותם. אולם בטרם נבוא לבדוק את כושרם להוות מישמרת מחליפה... עלינו לבדוק היטב את השקפותיהם היס" דיות".

מה שחבוי במישפטים הוהירים האלה בביטאון מפא"י הוא: קיימת קנוניה לה" עלות לשילטון קבוצה של אנשים שגדלו בצבא, במנגנון ובטראסטים ההסתדרותיים. אנשים אלה לא נבחרו מעולם בשום תה" ליק דמוקראטי, והשקפותיהם היסודיות השודות על המחבר, יותר מכן לא טען גם העולם הזה במאמריו החריפים ביותר. מסכם יגול: "מכאן מסקנת-אזהרתו (של ברל כצנלסון) בענייני חברה — תמיד על המישמר, גם בפני עצמנו."

מישפט

שאלת תם

בימי השכיחה הגדולה של פועלי אגא, לפני כשנה, ניצלה מק"י את התמרמרות הפועלים, וערכה אסיפת-עם סוערת בהש" תחפות ח"כ אסתר וילנסקה. בתום הנאום הנרגש ניגשו לחברת-הכנסת עשרות פוע" לים, לחצו את ידה, המישטרה שנכחה ב" מקום לא התערבה. למחרת קיבלו שבעה פועלים, מתוך עש" רות לוחצי היד, הודעה מהמישטרה, שהי אשימה אותם בהשתתפות בהתקהלות בל" תרחיקות. השבוע התבררה התביעה לפני שופט-השלום אברהם פרידמן בחיפה. אלא שבינתיים התברר כי שלושה מבין השב" עה הינם חברי מפא"י מסורים, התביעה נגדם בוטלה. להגנת ארבעת הנותרים טען פרקליטם הצעיר, מנחם יוקסמן, טענה פשוטה: הם לא השתתפו באסיפה פוליטית בלתי חוקית, כי אם באסיפה מיקצועית. טען לעומתו התובע: היתה זאת אסיפה פוליטית מובהקת, כי הנואמת תקפה בה את שר-העבודה, שהוא אישיות פוליטית לכל הדיעות. אולם כאשר שאל השופט אם יש לאסור סיורים מודרכים באתרים היסטוריים שבהם עלול המדריך להתריע נגד אי-דאגת הממשלה למקומות אלה, לא ידע התובע להשיב. הארבעה זוכו.

הדי"ר נחום גולדמן, נשיא ההס" תדרות הציונית, בתשובה לנאום של עויד רוברטו אהרון, בוועד-הפועל הציוני: "אומרים לי כי זה נאום הבתולים של רוברטו אהרון. אבל עם בתולה כזאת לא הייתי מתנה אהבים". ח"כ הירות מנחם בגין, אחרי שח"כ מפ"י הפך רחבין כינה אחד מת" ברי הכנסת בשם מלומד: "מלומד ב" כנסת, זה עלבון; אני מבקש לא להעליב אף אחד."